

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

кафедра філософії

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2020

Харків 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 16 с.

Розробники:

О.Г. Данильян, доктор філософських наук, професор

О.П. Дзьобань, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії

Ю.Ю. Калиновський, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії

Затверджено на засіданні кафедри філософії
(протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)

Оновлено на засіданні кафедри філософії
(протокол № 17 від 21 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри – О.Г. Данильян, доктор філософських наук, професор

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Очікувані результати навчання.....	5
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	8
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	11
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	11
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	12
5. Форми педагогічного контролю й засоби оцінювання результатів навчання	12
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	14
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання.....	14
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	15

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,0	Галузь знань – 08 «Право»	Обов'язкова	Обов'язкова
Кількість модулів – 2	Спеціальність – 081 «Право»	Рік підготовки: 2020–2024	Рік підготовки: 2020–2024
		семестр	семестр
Загальна кількість годин - 90	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	2	2
		Лекції	Лекції
		22 год.	4 год.
		Практичні/семінарські заняття	Практичні/семінарські заняття
		26 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		42 год.	82 год.
		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (залік)
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2-4, самостійної роботи здобувача вищої освіти – 6-8.			

Мета викладання навчальної дисципліни – реалізація світоглядної, методологічної, аксіологічної та культурологічної функцій філософії. формування плюралістичного наукового світогляду шляхом реалізації виховної, світоглядної, методологічної, аксіологічної та комунікативної функцій, розвиток навичок критичного мислення й набуття знань сучасних парадигм розуміння людини, суспільства, світу.

Завдання:

- забезпечення усвідомлення здобувачами вищої освіти сутності, змісту й особливостей філософії як світоглядної науки, основних етапів її розвитку, ролі в житті суспільства;
- формування й розвиток у здобувачів вищої освіти сучасного системного наукового мислення;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з внеском мислителів різних філософських шкіл та напрямків, у тому числі й вітчизняних філософів у розвиток філософської культури;
- забезпечення оволодіння системою філософських знань, які виступають методологічними засобами для аналізу природничих та гуманітарних наук;
- формування у здобувачів вищої освіти високих моральних якостей і традицій, зразків поведінки, які засновані на цінностях загальнолюдської моральності, свідомості й почутті відповідальності за виконання професійного обов'язку.

Пререквізити: «Історія держави і зарубіжних країн», «Українська культура», «Логіка», «Економічна теорія».

Кореквізити: «Теорія права», «Історія держави і права України», «Конституційне право».

Постреквізити: «Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та юридична практика», «Соціально-політичні студії», «Студії з юридичної аргументації».

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН-1	Виявляти стійкі знання й розуміння основних принципів формування ціннісних основ суспільного й правового життя на внутрішньо-суспільному й міждержавному рівнях
РН-2	Застосовувати історичний досвід філософської рефлексії прав людини та її свобод
РН-3	Екстраполювати надбання філософів-класиків на правову сферу
РН-4	Знати основні історичні засади кореляції сутності людини і способів нормативного

	регулювання суспільних відносин
PH-5	Обґрунтовувати свої світоглядні позиції на підставі історико-філософських зразків
PH-6	Демонструвати знання генези держави і позитивного права та його диференціації
PH-7	Усвідомлювати сутність основних історичних підходів до наукового дослідження текстової інформації
PH-8	Демонструвати здатність реалізовувати на практиці праксеологічну функцію філософії
PH-9	Демонструвати знання смислу та історичного підґрунтя ідей правової держави, правового суспільства й справедливості
PH-10	Знати концептуальні основи системного підходу до дослідження правової реальності
PH-11	Визначати й виокремлювати основні особливості й характерні риси соціальних інститутів
PH-12	Знання основних принципів кореляції сутності людини і способів розуміння її прав і обов'язків
PH-13	Демонструвати здатність характеризувати основні сфери життєдіяльності суспільства як системи
PH-14	Знати особливості біо-психо-соціальної природи людини та співвідношення вказаних складових у розуміння людини як громадянина
PH-15	Знати концептуальні основи структурно-функціонального підходу до дослідження правової реальності
PH-16	Знати основні форми фіксації і формалізації знань
PH-17	Застосовувати методи наукового дослідження у правовій сфері
PH-18	Уміти здійснювати переходи від емпіричного рівня пізнання до теоретичного

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей і досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності й освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей

розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 1.1. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності відповідно до соціальних статусів і модусів.

ЗК 1.2. Здатність грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати.

ЗК1.4 Здатність продуктивно працювати і активно взаємодіяти у віртуальній команді (віртуальна колаборація).

Спеціальних компетентностей:

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності. СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмних результатів навчання:

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ПРН 1.1. Виявляти проблеми у правовому регулюванні і пропонувати способи їх вирішення відповідно до принципів захисту прав людини і її основоположних свобод.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Сутність філософії та основні етапи її розвитку

Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві. Філософія, її предмет і структура. Наукові, методологічні та методичні основи вивчення філософії. Світогляд, його структура, риси, суспільно-історичний характер і роль у житті суспільства. Історичні типи світогляду. Філософський світогляд. Гуманізм філософії. Функції філософії. Філософія і право. Роль філософії у суспільстві, у професійній діяльності юристів.

Філософія стародавнього світу, середньовіччя та Відродження. Історичні передумови, час і місце виникнення філософії. Антична філософія. Ранній грецький натуралізм, висока класика, пізня класика. Джерела середньовічної християнської філософії та її основні проблеми. Специфіка типу філософування середньовіччя. Етапи розвитку середньовічної філософії та їх особливості. Реалізм і номіналізм. Гуманізм і проблема людської індивідуальності. Ренесансний антропоцентризм як апологія свободи. Філософія періоду Реформації.

Філософія Нового часу та епохи Просвітництва. Концепції можливості людського пізнання. Гностицизм та агностицизм. Проблема методу пізнання. Філософське обґрунтування нової картини світу. Соціально-філософські аспекти у філософських поглядах емпіристів та раціоналістів Нового часу. Деїзм і матеріалізм у французькому Просвітництві. Вчення про природу і суспільство у філософії Просвітництва. Проблема людини у філософії Просвітництва. Французький матеріалізм XVIII ст.

Німецька класична філософія. Особливості та характерні риси німецької класичної філософії, її місце в історії філософської думки. І. Кант: дуалізм світу людського буття – природний і моральний. Філософія людського “Я” (Й.-Г. Фіхте). Натурфілософія Ф. Шеллінга. Філософія абсолютної ідеї й діалектика Г.-В.-Ф. Гегеля. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Вплив ідей німецької класичної філософії на європейську культуру. Проникнення ідей німецької класичної філософії в Україну.

Сучасна світова філософія. Основні напрями сучасної світової філософії. Позитивістська тенденція у сучасній світовій філософії. Релігійно-філософські

напрями. Виникнення некласичних філософських вчень в ХІХ ст. Ірраціонально-гуманістичний напрям у сучасній філософії. Феноменологія. Комунікативна філософія. Філософія постмодерну.

Вітчизняні філософські традиції. Джерела української філософської культури. Філософія в культурі Київської Русі. Просвітництво в Україні. Києво-Могилянська академія – центр філософської думки в Україні. Сутність «філософії серця». Український романтизм. Київська екзистенційна філософія ХХ ст. Філософські ідеї в Україні у ХХ ст. Новітня філософія України.

Модуль 2. Онтологія, гносеологія, соціальна філософія

Філософський смисл проблеми буття. Онтологія, її основні проблеми та категоріальні визначення. Типи онтологій. Філософський смисл проблеми буття, її історичне усвідомлення. Категорія буття: її сутність і специфіка. Співвідношення категорій: буття, суще, реальність, дійсність. Основні форми буття. Роль категорії «субстанція» для визначення онтологічних основ і способу буття світу. Формування науково-філософського поняття матерії. Сучасна наука про складну систему організації матерії та її властивості. Матерія і рух. Простір і час як форми існування матерії. Сучасні наукові моделі розвитку світу.

Свідомість як філософська проблема. Проблема свідомості у філософії. Теорії походження та сутності свідомості. Свідомість як вища форма відображення. Свідомість як субстанція. Свідомість як форма регулювання і необхідна умова життєдіяльності людини, її суспільна природа, сутність і функції. Свідомість як суб'єктивне явище. Рефлексія, розум, інтелект, мислення. Рівні психічного життя людини. Структура свідомості. Свідомість і вищі форми психічної діяльності: мислення, пам'ять, воля, емоції. Свідомість і мова. Специфіка юридичної мови. Самосвідомість. Фундаментальна роль категорії свідомості в філософії, її методологічне значення для пізнання природи, суспільства і юридичної практики.

Філософське вчення про розвиток. Діалектика як вчення про розвиток і метод пізнання. Історичні форми діалектики. Об'єктивна і суб'єктивна

діалектика. Діалектика як система принципів, законів, категорій. Значення законів і категорій діалектики для теоретичної і практичної діяльності юристів. Модифікація діалектики в сучасних філософських доктринах. Становлення сучасної філософської концепції розвитку. Синергетика: категоріальний апарат, особливості, евристичний потенціал. Протилежність та взаємодоповнюваність діалектики й синергетики. Синергетика в соціальному та юридичному пізнанні.

Сутність і структура пізнавального процесу. Наукове пізнання, його форми та методи. Пізнання в контексті людського існування. Суб'єкт і об'єкт пізнання. Види пізнавальної діяльності: чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне. Діалектика чуттєвого і раціонального у пізнанні. Проблема істини у філософії та науці. Істина в судових рішеннях. Специфіка соціального пізнання. Проблема об'єктивної істини в соціальному пізнанні. Соціальна прогностика і футурологія. Поняття науки. Специфіка наукового пізнання. Методологія наукового пізнання. Логіка наукового дослідження та її етапи. Соціальні функції науки. Наука і мораль. Свобода наукового пізнання і соціальна відповідальність ученого.

Філософські підходи до розуміння людини, суспільства, історії. Суспільство як підсистема об'єктивної дійсності. Основні підходи до розуміння суспільства. Суспільні відносини, їх сутність та зміст. Суспільні закони, їх особливості, класифікація і механізм дії. Сфери суспільного життя. Суспільство як відкрита система. Співвідношення порядку й хаосу у функціонуванні суспільства як системи. Інформаційне суспільство як сучасна модель суспільних відносин. Проблема людини в історії філософії. Основні концепції походження людини. Антропосоціогенез, його комплексний характер. Філософська проблема природи й сутності людини. Проблема життя і смерті у філософії. Діалектика історичної необхідності свободи і відповідальності особи в суспільному розвитку, їх взаємна зумовленість. Основні сфери та елементи духовного життя суспільства. Поняття суспільної свідомості. Культура як специфічна соціальна реальність. Проблема єдності та багатоманітності всесвітньої історії. Культурно-цивілізаційні типології суспільств. Проблема

спрямованості історичного процесу. Людина як суб'єкт історичного процесу. Об'єктивне і суб'єктивне в соціально-історичному процесі. Глобалістичні та антиглобалістські тенденції сучасної цивілізації.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ з/п	Дата проведення (згідно з розкладом)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквиуми тощо	Само-стійна робота
		Модуль 1. Сутність філософії та основні етапи її розвитку				
		Тема 1. Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві	6	2	2	2
		Тема 2. Філософія Античності, Середньовіччя та Відродження: основні риси та етапи розвитку	10	2	2	6
		Тема 3. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва	8	2	2	4
		Тема 4. Німецька класична філософія	6	2	2	2
		Тема 5. Сучасна світова філософія	10	2	4	4
		Тема 6. Вітчизняні філософські традиції	6	2	2	2
		<i>Разом</i>	46	12	14	20
		Модуль 2. Онтологія, гносеологія, соціальна філософія				
		Тема 7. Філософський смисл проблеми буття	6	2	2	2
		Тема 8. Свідомість як філософська проблема	6	2	2	2
		Тема 9. Філософські вчення про розвиток	10	2	2	6
		Тема 10. Сутність і структура пізнавального процесу. Наукове пізнання, його форми та методи	8	2	2	4
		Тема 11. Філософські підходи до розуміння людини, суспільства, історії	14	2	4	8
		<i>Разом</i>	44	10	12	22
		Усього годин / кредитів ECTS	90/3,0	22	26	42

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ з/п	Дата проведення (згідно з розкладом)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні	Само-

розкладом)				заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	стійна робота
		Модуль 1.			
		Тема 1. Еволюція філософського знання та основні проблеми сучасної філософії	42	2	40
		<i>Разом</i>	42	2	40
		Модуль 2.			
		Тема 2. Основні проблеми сучасної філософії і методологія наукового пізнання	48	2	42
		<i>Разом</i>	48	2	42
		Усього годин / кредитів ECTS	90/3,0	4	4
				4	82

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Філософія» передбачає проведення поточного й підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи. Формами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки здобувача вищої освіти. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПК). Загальним об'єктом оцінювання знань здобувачів вищої освіти є відповідні частини навчальної програми дисципліни, засвоєння яких перевіряється під час ПК.

Завданням ПК є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу, здатності осмислити зміст окремих тем чи розділу, умінь застосовувати отримані філософські знання при вирішенні професійних завдань. Об'єктами ПК знань здобувачів вищої освіти є: систематичність та активність роботи на лекціях, семінарських заняттях (відвідування відповідних форм навчального процесу, активність та рівень знань при обговоренні питань), виконання контрольних завдань, інші форми робіт. Оцінювання результатів ПК (якості засвоєння програмного матеріалу навчальної дисципліни) здійснюється викладачем наприкінці вивчення навчальної дисципліни.

Підсумкове оцінювання рівня знань здобувачів вищої освіти здійснюється у вигляді заліку. Залік виставляється на останньому семінарському занятті за

результатами семінарських занять, як за умов дистанційного, так і аудиторного навчання. Оцінювання рівня знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі результатів поточного контролю (ПК) в діапазоні від 0 до 100 балів. За кожен з двох змістовних модулів здобувач вищої освіти повинен отримати від 30 до 50 балів.

Мінімальна кількість балів для отримання «заліку» складає 60 балів за два змістовні модулі.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль (ПКЗ)
Семінарські заняття та контрольні заходи		залік
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2	від 60 до 100 балів
від 30 до 50 балів	від 30 до 50 балів	

6. Критерії і рівні оцінювання результатів навчання

Критеріями оцінювання ПК є:

а) активність та рівень знань при обговоренні питань семінарських занять, відвідування відповідних форм навчального процесу, самостійне доопрацювання окремих тем чи питань, інші форми робіт (від 0 – 30 балів);

б) оцінка за 2 контрольні оцінювання, які проводяться після вивчення кожного розділу дисципліни за формою, яку визначає викладач: письмова контрольна робота, тестування або інший вид робіт за вибором викладача (від 0 до 5 балів за кожен модуль). Конкретний перелік питань до письмової контрольної роботи, перелік тестів, порядок і час їх складання, критерії оцінювання визначаються кафедрою і доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку навчального семестру.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90–100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80–89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75–79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70–74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35–59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни:

Література

Біскуб І. П., Данильчук А. Л., Макарук Л. Л. Філософія, суспільство, мова: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 223 с.

Глобальні виклики в цифрову епоху: вектори філософського осмислення: монографія / Штанько В. І. та ін. Харків: ХНУРЕ, 2019. 183 с.

Голянич М. Ю. Футурологія. Філософія майбуття: монографія. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2017. 539 с.

Гуцуляк О. Б. Філософія української сутності. Соціокультурні смисли алхімії національного буття: монографія. Київ: Арт Економі, 2017. 253 с.

Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Філософія: навчальний посібник для підготовки до заліку та іспиту. Харків: Право, 2021. 136 с.

Денежніков С. С. Філософські засади трансгуманізму: монографія. Суми: Цьома С. П., 2017. 218 с.

Етнічність. Культура. Історія. Соціально-філософські нариси: монографія / В. Б. Фадєєв та ін.; відп. ред. В. Б. Фадєєв. Ніжин: Лисенко [вид.], 2019. 271 с.

Жадько В. А. Розуміння філософії через діалог з видатними мислителями: монографія. Запоріжжя: Вид-во ЗДМУ, 2018. 131 с.

Кушакова-Костицька Н. В. Філософсько-правові засади розвитку інформаційного суспільства в Україні: монографія. Київ: Логос, 2019. 346 с.

Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу: від давнини до сучасності. Київ: Темпора, 2019. 379 с.

Мацьків І. В. Скарбниця мудрості. Основи філософії / за заг. ред. І. І. Онищука. Київ: ОВК, 2019. 296 с.

Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни “Філософія” (відповідно до вимог ECTS) для студентів I курсу / уклад.: О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, Ю. Ю. Калиновський. Харків: Нац. ун-т “Юрид. акад. України”, 2020. 36 с.

Назар П. С. Філософія людини та особистості: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ: Сталь, 2018. 577 с.

Ожеван М., Дубов Д. Ното ex machina. Філософські, культурологічні та політичні передумови формування конвергентного суспільства монографія. Київ: НІСД: Фенікс, 2017. 271 с.

Підлісний М. М., Шубін В. І. Філософія цінностей: історія і сучасність: монографія. Дніпро: Ліра ЛТД, 2017. 199 с.

Скомаровський В. О. Історія європейської філософії: Античність, Середньовіччя, Відродження: посібник. Умань: Сочінський М. М. [вид.], 2018. 581 с.

Соціальна філософія. Хрестоматія: навч. посіб.. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2019. 351 с.

Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків: Право, 2020. 432 с.

Філософська думка західної української діаспори ХХ століття: ідеї та постаті: монографія / С. Йосипенко та ін. Київ: Наукова думка, 2018. 269 с.

Philosophy: Study Guide for students of the first (bachelor's) education level, of branch of knowledge 08 «Jurisprudence», specialization 081 «Law», branch of

knowledge 29 «International relationships» specialization 293 «International law» / comp.: O. G. Danilyan, O. P. Dzeban, Y. Y. Kalynovskyi, E.A. Kalnytskyi. Kharkiv: Law, 2022. 40 p.

Philosophy : training manual for test and examination preparation /O. G. Danilyan, O. P. Dzoban, E. A. Kalnytskyi. – Kharkiv : Pravo, 2022. 134 p.

Інтернет-ресурси:

Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>.

Офіційний веб-сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>.

Офіційний веб-сайт українського інституту національної пам'яті. URL: <https://uinp.gov.ua/>.

Офіційний веб-сайт інституту філософії імені Г. С. Сковороди. URL: <http://www.filosof.com.ua/>.

СЕНМК

Стандартизований навчально-методичний комплекс кафедри філософії. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/120-kafedra-filosofii.html>.